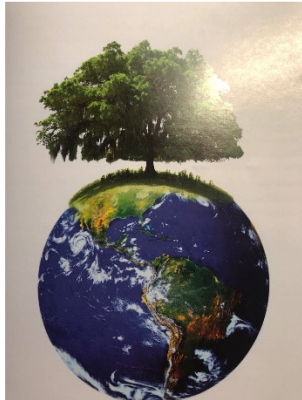

2 en 3 maart 2024

Joan Tronto – Donna Haraway - Martha Nussbaum – Kate Raworth
Ethiek en ecologie

Gedurende het laatste weekeinde maken wij kennis met vier hedendaagse filosofen die ethiek, opgevat als verantwoordelijkheid voor de ander(e), verbinden met een oproep om anders politiek, economisch en ecologisch te denken en te leven. Joan Tronto benadrukt in haar zorgethiek dat niet de rede en autonomie maar inlevingsvermogen, compassie, liefde en commitment van belang zijn bij de zorg voor de ander(e). Volgens Donna Haraway houdt verantwoordelijkheid voor de ander eveneens in dat we een andere omgang met de *oikos* (de bomen, beken en beesten) ons eigen maken en dat intersoortelijke rechtvaardigheid ons samen leven hoort te kenmerken. Van Martha Nussbaum krijgen we te horen dat niet voortreffelijkheid van karakter maar door gevoelige verhalen gevoed medeleven ons kan overtuigen ons samen leven vorm te geven met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties als uitgangspunt. Stel dat wij anderen geen schade willen berokkenen, dan hebben wij een nieuwe, andere economie ('donuteconomie') nodig die het streven naar een rechtvaardige samenleving verbindt met aandacht voor moeder aarde – aldus Kate Raworth. Hedendaagse ethiek vraagt van ons dan ook niet alleen ethisch verantwoord te leven maar ook politiek, economisch en ecologisch.

Zaterdag

Ochtendsessie

Inleiding: *Zorgethiek*

Van Carol Gilligan via Virginia Held naar Joan Tronto

Bespreking

Joan Tronto: *Moral boundaries*

Vier dimensies of aspecten (*phases*) van zorg: *caring about*, *taking care of*, *care-giving* en *care-receiving* en vier vormen van ethisch onderscheidingsvermogen (*ethical elements*): *attentiveness*, *responsibility*, *competence* en *responsiveness*

Gesprek

Middagsessie

Inleiding: *Donna Haraway*

Van de opvattingen van kennis als gesitueerd en van de mens als een cybernetisch organisme via de oproep ons niet langer als een bescheiden getuige op te stellen naar verhalen over belichaamde intersoortelijke socialiteit (*embodied cross-species sociality*)

Bespreking:

Donna Haraway: *Staying with the trouble*

Zijn-met (*being-with*) als zijnstoestand, het belang van tentaculair denken en een oproep ons 'antwoordelijk' (*response-able*) te tonen en alle levende wezens tot metgezellen en verwanten te maken (*making kin, not babies*)

Gesprek

Inleiding: *Martha Nussbaum*

Van belangstelling voor het denken in de oudheid via aandacht voor de rol van literatuur en emoties bij morele oordeelsvorming naar een theorie van sociale rechtvaardigheid.

Bespreking:

Martha Nussbaum: *Gerechtigheid voor dieren | Een waardig bestaan*

Op weg naar een mondiale rechtvaardigheid aandacht vanuit de 'capabilities approach' voor (de kwaliteit van) het bestaan van andere levende wezens

Gesprek

Avondsessie

Inleiding: *Kate Raworth*

De 'duurzame ontwikkelingsdoelstellingen' (Verenigde Naties) en het Stockholm Resilience Centre

Bespreking:

Kate Raworth: *Donuteconomie*

Het sociale fundament en het ecologisch plafond als twee voorwaarden die ten grondslag liggen aan het collectieve menselijke welzijn en de 'donut-economie'

Gesprek

Zondag

Ochtendessie

Terugblik

Gesprek